

Sporda Homofobi: Erkek ve Kadın Üniversite Öğrencilerinin Eşcinsel Sporculara Karşı Tutumlarının Karşılaştırılması

Homophobia in Sports: Comparison of Male and Female University Students' Attitudes Toward Homosexual Athletes

Araştırma Makalesi

¹Leyla SARAÇ, ²Zeynep EBEM RAHİM

¹Mersin Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

²Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Spor Müdürlüğü

ÖZ

Bu çalışmanın amacı erkek ve kadın üniversite öğrencilerinin eşcinsel sporculara karşı tutumlarının karşılaştırılmasıdır. Çalışmanın örneklemini Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde öğrenim gören 316 genç erkek (\bar{X} yaş = 22.59, SS = 1.30) ve 251 genç kadın (\bar{X} yaş = 21.80, SS = 1.35) öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplamak amacıyla "Sporda Homofobi Ölçeği"nin Türkçe biçimi kullanılmıştır. Erkek ve kadın öğrencilerin tutumları arasında bir fark olup olmadığının belirlenmesi amacıyla ki-kare uygunluk testi uygulanmıştır. İstatistiksel olarak anlamlılık değeri $p < .05$ olarak kabul edilmiştir. Araştırmaya katılan erkek ve kadın öğrencilerin verdikleri yanıtlarda eşcinsel olduğunu açıklayan erkek sporcuyla karşı düşüncelerinde fark bulunmasına rağmen, kadın sporcuyla karşı olan düşüncelerinde bir fark bulunmamıştır. Ayrıca, diğer spor taraftarlarının eşcinsel olduğunu açıklayan sporcuyla karşı olan düşünceleri konusunda da erkek ve kadın öğrenciler arasında bir fark bulunmamıştır. Erkek ve kadın öğrencilerin spor dallarına göre cinsel tercihini açıklayan sporcuyla karşı taraftarların kabul edicilik düzeylerine yönelik fikirlerinde araba yarışı, golf, atle-

ABSTRACT

The purpose of this study is to compare the attitudes of male and female university students toward homosexual athletes. The participants of the study were three hundred sixteen male ($M_{age} = 22.59$, $SD = 1.30$) and two hundred fifty one female ($M_{age} = 21.80$, $SD = 1.35$) studying at Middle East Technical University. Turkish version of "Homophobia in Sports Scale" was used to collect data. Chi-square analysis was used to analyze the data. Results of the analysis demonstrated a significant difference between male and female students' attitudes towards male athletes who revealed that he was homosexual, but demonstrated a non significant difference towards female athletes who revealed that she was lesbian. Additionally, no significant difference is found between male and female students in terms of other sports fans' opinions toward the homosexual athletes. A significant difference is also found between male and female students' opinions of fans positive attitudes/acceptance level towards homosexual athletes in various sports branches in-

tizm, yüzme, cimnastik, buz pateni ve tenis dallarında fark bulunmuştur. Son olarak da eşcinsel olduğunu açıklayan sporcuya karşı öğrencilerin kullandıkları olumlu ve olumsuz sıfatlarla ilgili verilerin analiz sonuçlarında erkek ve kadın öğrencilerin olumlu sıfatlar konusunda farklı düşünmedikleri, ancak "sapık" ve "aptal" sıfatlarında fark gösterdikleri ortaya konmuştur. Sonuç olarak bu çalışmada erkek ve kadın öğrencilerin Sporda Homofobi Ölçeği kapsamında eşcinsel sporculara karşı düşüncelerinin olumlu bulunmasına karşın, bazı parametrelerde olumsuz fikirlerinin de olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler

Homofobi, Eşcinsellik, Gay sporcu, Lezbiyen sporcu, Tutum

Key Words

Homophobia, Homosexuality, Gay athlete, Lesbian athlete, Attitude

GİRİŞ

Eşcinsellik (homoseksüellik) bireyin hemcinsine duygusal ve cinsel yöneliminin olması olarak tanımlanmaktadır (Amerikan Psikoloji Derneği [APD], 2009). Eşcinsel erkek birey "gay", kadın birey "lezbiyen", her iki cinse yönelimi olan birey "biseksüel", cinsiyetini değiştirmiş olan birey "transseksüel" ve karşı cinse yönelimi olan birey de "heteroseksüel" olarak adlandırılmaktadır (APD, 2009).

Eşcinselliğin tedavi gerektiren bir "hastalık, sapıklık" olduğu fikri uzun yıllar toplumda kabul görmüştür. Bu kalıplaşmış fikrin önemli nedenleri arasında sosyal kurallar, toplumsal değer yargıları ve din tabanlı söylemler sayılabilir (Eitzen, 2000). Bu tür muhafazakâr bir sosyal yapı içerisinde heteroseksüel yönelimlerin devamı için gerekli resmi ve gayri resmi kurallar ve hatta kanunlar koyulmuştur. Bu kanunlar çerçevesinde çeşitli toplumlarda eşcinsel ilişkiler çok ağır cezalarla, zaman zaman da ölümlerle sonuçlanmıştır. Tüm bu katı uygulamalar eşcinsel bireylerin toplumda var olduğu gerçeğini ortadan kaldıramamıştır, ancak toplumsal baskılar ve uygulamalar karşısında eşcinseller cinsel yönelimlerini gizlemek zorunda kalmışlardır.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından, 1948 yılında yayımlanan İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde bütün insanların hür, haysiyet ve haklar bakımından eşit doğdukları ilk madde olarak belirlenmiştir (İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi [İHEB] - Universal Declaration of Human Rights,

cluding auto racing, golf, track and field, swimming, gymnastics, figure skating, and tennis. Lastly, results demonstrated a significant difference between male and female students in terms of negative labels used to describe homosexual athletes such as "perverted" and "stupid". In conclusion, male and female students demonstrated positive feelings towards homosexual athletes, but they also have negative feelings in some parameters of the Homophobia in Sports Scale.

1948). Bildirgenin ikinci maddesine insanlar arasında ayırım yapılmasına neden olan ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken gibi pek çok etken dâhil edilmiştir. Her ne kadar bireylerin cinsel tercihleri açısından da özgür oldukları "cinsel tercih" gibi belirgin kelimelerle anlatılmamış olsa da "herhangi başka bir ayırım gözetilmeksizin" ifadesi ile verilmek istenen mesaj oldukça açıktır.

Eşcinsellik ile ilgili 1950'lerde yapılan bilimsel çalışmalarla birlikte eşcinsel bireylerin heteroseksüel bireylerden bir farkının olmadığı ve eşcinselliğin "normal" bir cinsel yönelim olduğu ortaya konmuştur (Hooker, 1957). Eşcinselliğin "hastalık" olmadığına resmi ispatı ancak 1973 yılında APD'nin çeşitli eylemler ve girişimler sonucunda eşcinselliği hastalıklar listesinden çıkartması ile olmuştur (APD, 2008; Conger, 1975).

Tüm bu resmi ve gayri resmi gelişmelere rağmen eşcinsellik konusunda gözlemlenen, eşcinsellerin maruz kaldıkları olumsuz önyargı, tutum, ayırım, davranış ve şiddet olmuştur (APD, 2008). Montreal'de 2006 yılında Eşcinsel Oyunları dâhilinde düzenlenen eşcinsel (Gay, Lezbiyen, Biseksüel, ve Transseksüel) hakları odaklı konferansta, dünyada dokuz ülkede eşcinselliğin ölümle cezalandırıldığı belirtilmiştir (Montreal Bildirgesi - Declaration of Montreal, 2006). Bunun yanında pek çok ülkede eşcinsellere yönelik işkenceler ve şiddet uygulandığı vurgulanmıştır. Yine dünyanın pek çok ülkesinde eşcinsellerin karşı cinsten bi-

reylerle evlenmeye zorlandıkları, bu durumu reddetmeleri karşısında da aileleri tarafından öldürüldüğü rapor edilmiştir. Toplumsal yaşamın her alanında eşcinsellere karşı genel bir korku, kaygı, hoşgörüsüzlük süregelmekte, insanlar bunu tutum ve davranışlarına çeşitli biçimlerde yansıtmaktadırlar. Bu durum "homofobi" olarak adlandırılmaktadır (Griffin, 1998).

Homofobik yaklaşımlar spor alanında da kendini göstermekte ve bu durum gerek eşcinsel gerekse heteroseksüel sporcuları, antrenörleri, yöneticileri, beden eğitimi öğretmenlerini, kısaca alandaki tüm bireyleri olumsuz yönde etkilemektedir (Demers, 2006). Örneğin eşcinsel sporcular dışlanmakta, ayrıma hatta şiddete maruz kalmaktadır (Walther, 2006). Buna bağlı olarak toplumsal yaşamlarında olduğu gibi spor yaşamlarında da cinsel yönelimlerini gizleme yolunu seçmeye zorlanmaktadır. Özellikle kadın sporcular açısından bakıldığında da, erkeklere özgü olarak kabul edilen futbol, güreş, boks gibi spor dallarında başarı ile mücadele eden kadınların "lezbiyen" olarak adlandırıldığı, bazı heteroseksüel kadın sporcuların ise "lezbiyen" damgası yememek için spor yaşamlarından vazgeçme yolunu tercih ettikleri görülmektedir. Bu tür ayrımlar sporun da "heteroseksüellik" ve "maskülinite/erkeklik" ile ilgili normların sürekliliğini sağlamayı amaç edindiğini açıkça göstermektedir (Eitzen, 2000). Bu bağlamda gerçek "erkek" sporda başarılı, kuvvetli, dayanıklı, hızlı ve çeviktir. Geleneksel maskülinitenin (heteroseksüellik içerir) tanımı ve "gerçek" sporcu eş anlamdadır (Griffin, 1998). Geleneksel kalıplaşmış toplumsal inançlar ve değer yargıları çerçevesinde bu özellikler erkeklere özgüdür ve kadınların sporda erkeklerle eşdeğer hıza, güce ya da yüksekliğe erişmeleri kabul edilemez. Bu tür basmakalıp yargılara karşı çıkan/ters düşen sporcular genellikle "gerçek" kadın ya da "gerçek" erkek olmadıkları şeklinde damgalanmaktadır.

Tüm dünyada homofobik tutum ve davranışlar, uygulanan şiddet ve yaşanan olumsuz olaylar neticesinde erkeklik/heteroseksüel özelliklerin bulunduğu spor ortamının eşcinseller için güvenli olmadığı sonucuna varılmış ve özel müsabakalar düzenlenmesi uygun görülmüştür. Pek çok spor da-

lında çeşitli özel karşılaşmalar düzenlenmekle birlikte Dünya (Gay Games) ve Avrupa (Eurogames) Eşcinsel Oyunları bu müsabakalardan en geniş katılımcı kitlesine sahip olan iki tanesi olarak göze çarpmaktadır (Federation of Gay Games [FGG], 2009; European Gay and Lesbian Sport Federation [EGLSF], 2009). Bu müsabakalarda katılımcılar hür iradeleri ile gay, lezbiyen, biseksüel, transseksüel ya da heteroseksüel farkı gözetilmeksizin kendileri gibi olabildikleri bir spor ortamında mücadele etme şansı bulmaktadır. Eşcinsel Oyunları'nın ilki tüm ülkelerin katılımcı sporcuları ile 1982 yılında düzenlenmiş ve her 4 yılda bir düzenlenerek günümüze kadar gelmiştir. Avrupa ülkelerini kapsayan Eurogames ise ilk olarak 1992 yılında düzenlenmiş ve Eşcinsel Oyunları'nın düzenlendiği yıllar haricinde her yıl organize edilmiştir (1999-Manchester hariç).

Spor alanında karşılaşılan homofobi karşıtı eylemlerden bir tanesi Amerikalı Olimpik dekatlon sporcusu Tom Waddell'in eşcinsel sporcuların karşı karşıya kaldıkları eşitsizlik ve ayrımlara dikkat çekmek amacı ile 1982 yılında Gay Olimpiyatları adı altında bir organizasyon düzenleme kararı alması üzerine ortaya çıkmıştır (FGG, 2009). Amerika Millî Olimpiyat Komitesi "Olimpik" teriminin "Gay Olimpiyatları" adı altında kullanımı ile özel anlamının ihlal edildiğini belirterek Waddell'e karşı bir hukuk savaşı başlatmıştır. Dava Waddell aleyhine sonuçlanmış, "Olimpiyat" kelimesinin "Gay" kelimesi ile birlikte kullanımı yasaklanmış ve Waddell 100.000\$ ödemeye mahkûm edilmiştir. Ancak Eşcinsel Oyunları 1982 yılı da dâhil olmak üzere düzenlenerek günümüze kadar gelmiştir (FGG, 2009).

Eşcinsellere karşı homofobik tutum ve davranışların tüm dünyada sergilendiği pek çok çalışma ile ortaya konmuştur (Furnham ve Saito, 2009; Altemeyer, 2001; Lippincott, Wlazelek ve Schumacher, 2000; Weishut, 2000; Pratte, 1993). Türkiye'de eşcinsellik ile ilgili çeşitli bilimsel çalışmalar olmasına karşın sayısı sınırlıdır. Bu çalışmalar Türk toplumunda nesilden nesile aktarılan ve benimsenen geleneksel cinsiyet rollerine bağlı olarak eşcinsellere karşı olumsuz tutum sergilendiğini; ancak bu olumsuz tutumun eşcinsel bireylerle sosyal bağı olan bireylerde daha az olduğu vur-

gulanmıştır (Oksal, 2008; Çırakoğlu, 2006; Sakallı, 2002; Sakallı ve Uğurlu, 2001).

Spor alanında ise eşcinsellikle ilgili bilimsel çalışmalar yok denecek kadar azdır. Çeşitli spor dallarında zaman zaman eşcinsellik konusunda tartışmalar olmasına rağmen, bu tartışmalar konu ile ilgili ya da ilgili olmayan tüm bireylerin fikirlerini bilimsel hiçbir temele dayandırmadan ortaya koymasından öteye gidememiştir. Nitekim bu tartışmalardan bir tanesi dünyaca ünlü bir Türk baletin, katıldığı bir toplantıda tanıdığı eşcinsel futbolcular olduğunu söylemesi üzerine başlamış ve futbol dünyasında büyük tepki çekmiştir (Walther, 2006). Tepkinin odak noktası olarak da futbolda eşcinsel futbolcunun kesinlikle olmadığı/olamayacağı fikri ön plana çıkmıştır. Tartışma büyük tepki çeken ve hatta suçlanan bale sanatçısının, tanıdığı futbolcuların Türkiye dışında bir ülkede olduğunu söylemesi ile son bulmuş ve Türk futbolcular "ak"lanmıştır. Türkiye'de spor gündemi, özellikle de futbol, yine eşcinsel olması nedeni ile bir futbol hakeminin hakemlik kariyerinde bazı olumsuz ve haksız uygulamalara maruz kaldığını belirtmesi ile bir kez daha eşcinsellik ve futbol konusunda tartışmalara sahne olmuştur (The Independent, 2009). Bu iki örnek üzerine futbol dünyasında ortaya atılan fikirlerden yola çıkılarak futbolun ne derece "erkek egemen/heteroseksüel" bir yapıya sahip olduğu açıkça su yüzüne çıkmıştır.

Homofobik tutum ve davranışların gerek toplumsal alanda gerekse spora özgü alanlarda ortadan kaldırılması amacı ile tüm dünyada bilimsel toplantılar, etkinlikler düzenlenmekte, neler yapılabileceği tartışılmakta ve çeşitli önlemler alınmaktadır. Ülkemizde homofobik tutum ve yaklaşımlar her ne kadar özellikle bazı spor dallarında açık olarak görünse de, homofobinin bilimsel çalışmalarla bir kez daha ortaya koyulması ve homofobinin ortadan kaldırılması için alınabilecek önlemler belirlenmesi faydalı olacaktır. Türkiye'de homofobi ve spor merkezli kısıtli çalışmalardan biri olması nedeni ile oldukça önem taşıyan bu çalışmanın amacı üniversite düzeyinde öğrenim gören genç kadın ve genç erkek öğrencilerin eşcinsel sporculara karşı tutumlarının karşılaştırılmasıdır.

YÖNTEM

Örneklem

Çalışmanın örneklemini Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde öğrenim gören 316 genç erkek ($\bar{X}_{yaş} = 22.59$, $SS = 1.30$) ve 251 genç kadın ($\bar{X}_{yaş} = 21.80$, $SS = 1.35$) öğrenci oluşturmuştur. Öğrencilerin 244'ünü üçüncü ($n_{erkek} = 112$; $n_{kadın} = 132$), 323'ünü ise dördüncü sınıfa ($n_{erkek} = 204$; $n_{kadın} = 251$) devam eden öğrenciler oluşturmuştur. Çalışma 2006-2007 öğretim yılının ilk yarısında (bahar dönemi) yapılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak üniversite öğrencilerinin eşcinsel sporculara karşı tutumlarının belirlenmesi amacı ile Türkçeye uyarlanmış, geçerliliği ve güvenilirliği sınanmış "Sporda Homofobi Ölçeği" kullanılmıştır (Witeck-Combs Communications, Inc./Harris Interactive [WC/HI], 2002). Ölçek Witeck-Combs Communications ve Harris Interactive isimli, internet tabanlı ve geniş katımlı araştırmalar yapan iki araştırma firması tarafından Amerika'da ülke çapında profesyonel spor kapsamında eşcinsel sporculara karşı genel tutumun belirlenmesi amacı ile hazırlanmış ve çeşitli araştırmalar kapsamında uygulanmıştır (WC/HI, 2002).

Sporda Homofobi Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması, geçerlilik ve güvenilirliğinin sınanması kapsamında yapılan işlemler sonucunda, üç bölümden oluşan ölçeğin Türkçe ve İngilizce biçimleri arasında ve Türkçe biçiminin test tekrar-test ölçümleri arasında ilişileşim analizi sonucuna göre ilişileşim katsayıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < .001$). Sonuç olarak da Sporda Homofobi Ölçeği'nin Türkçe biçiminin bireylerin eşcinsel sporculara karşı tutumlarının belirlenmesinde geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu ortaya konmuştur (Saraç, 2006).

Toplam üç bölümden oluşan Sporda Homofobi Ölçeği'nin birinci bölümünde katılımcıların cinsel tercihlerini açıklayan gay ve lezbiyen sporculara karşı tutumlarını belirlemeye yönelik ve katılımcıların diğer spor taraftarlarının cinsel tercihlerini açıklayan gay ve lezbiyen sporculara karşı tutumları hakkında fikirlerine başvurulduğu üç soru bulunmaktadır (Örn. Soru: Eğer profesyonel erkek

bir sporcu eşcinsel olduğunu itiraf etseydi, bu kişisel itiraf kendisine olan duygularınızı ne yönde etkilerdi? Seçenekler: a. Ona karşı çok daha olumlu düşüncelere sahip olurdum; e. Ona karşı hiç de olumlu düşüncelere sahip olmazdım).

İkinci bölüm katılımcıların çeşitli spor dallarının taraftarları açısından cinsel tercihlerini açıklayan sporculara karşı anlayış ve kabul edicilik düzeylerine yönelik fikirlerine başvurulduğu sorulardan oluşmaktadır (Örn. Soru: Aşağıda verilen hangi spor dalının/dallarının taraftarları cinsel tercihlerini dürüstçe eşcinsel, lezbiyen veya biseksüel olarak ifade eden ve topluma açıklayan sporculara karşı daha anlayışlıdır, bu durumu daha kabul edicidir? Seçenekler: 16 farklı spor dalı için 1. Kesinlikle kabul edilemez, 2. Kesinlikle kabul edilebilir). İkinci bölümdeki tutuma yönelik maddeler dörtlü derecelendirme sistemine göre hazırlanan Likert türü bir ölçek aracılığı ile yanıtlanmaktadır.

Üçüncü bölümde ise cinsel tercihlerini açıklayan gay ve lezbiyen sporcuların tanımlanması için kullanılan olumlu ve olumsuz sıfatlar arasından katılımcıların kendi fikirlerine uygun olanları seçmeleri beklenmektedir (Örn. Soru: Aktif veya popüler bir sporcu eşcinsel olduğunu itiraf ettiğinde bu kişiyi tanımlamak için hangi kelimeleri/ifadeleri kullanırdınız? Lütfen aklınıza gelen tüm ifadeleri işaretleyiniz. Seçenekler: Dürüst, cesaretli gibi 6 tane olumlu ifade ve ilgi/dikkat çekmek isteyen, başkaldıran gibi 10 tane olumsuz ifadeye yer verilmiştir). Ölçek kapsamında katılımcıların belirlenenler dışında belirtmek istedikleri olası sıfatlar için de gereken alan ayrılmıştır.

İşlem Yolu

Veri toplama işleminde verilerin toplanması düşünülen derslerin öğretim üyelerinden gerekli izin alınarak ders programları belirlenmiştir. Ders öncesinde öğrencilere ölçeğin amacı ile ilgili bilgiler verilmiş ve isim gizliliği ve gönüllülük esasına uygun olarak ölçek uygulanmıştır. Ölçeğin tamamlanması yaklaşık 10-15 dakika zaman almıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmaya katılan kız ve erkek öğrencilerin eşcinsel sporculara karşı tutumlarını belirlemek

amacı ile uygulanan "Sporda Homofobi Ölçeği" verilerine, genç kadın ve erkek öğrencilerin tutumları arasında bir fark olup olmadığını belirlemek amacı ile Ki-kare uygunluk testi uygulanmıştır. İstatistiksel olarak anlamlılık değeri $p < .05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Analiz sonuçlarına göre erkek ($n = 189$, $\% = 58.81$) ve kadın ($n = 181$, $\% = 72.11$) katılımcıların büyük bir çoğunluğu ($n = 370$, $\% = 65.26$) eşcinsel olduğunu açıklayan "**erkek**" sporcuya karşı düşüncelerinde bir değişiklik olmayacağını belirtmişlerdir. Bununla birlikte eşcinsel olduğunu açıklayan erkek sporcuya karşı düşüncelerinde olumlu değişiklik olacağını belirten öğrencilerin sayısı oldukça az iken ($n = 25$, $\% = 4.41$), olumsuz değişiklik olacağını belirten öğrenci sayısı daha fazladır ($n = 172$, $\% = 30.34$) (Tablo 1).

Sporda Homofobi Ölçeği'nin 1. bölümünde erkek ve kadın üniversite öğrencilerinin, eşcinsel olduğunu açıklayan "**erkek**" sporculara karşı tutumlarının karşılaştırılmasına yönelik verilerin ki-kare analizi sonucunda öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır ($\chi^2(4, n = 567) = 9.48$, $p = .05$). Eşcinsel olduğunu açıklayan erkek sporcuya karşı olumlu düşüncelere sahip olmayacağını belirten erkek öğrencilerin sayısı ($n = 79$, $\% = 25.00$) kadın öğrencilerin ($n = 45$, $\% = 17.93$) sayısından fazla bulunmuştur. Öğrencilerin tutum ölçeğinden elde edilen yanıtlarla belirlenen sayı ve yüzde değerleri Tablo 1'de verilmiştir.

Araştırmaya katılan erkek ($n = 197$, $\% = 62.34$) ve kadın ($n = 183$, $\% = 72.91$) öğrencilerin büyük çoğunluğu ($n = 380$, $\% = 67.02$) eşcinsel olduğunu açıklayan "**kadın**" sporcuya karşı düşüncelerinde bir değişiklik olmayacağını belirtmişlerdir. Bununla birlikte bu sporcuya karşı olumlu düşüncelere sahip olacağını belirten öğrenci sayısı oldukça az iken ($n = 44$, $\% = 7.76$); olumsuz düşüncelere sahip olacağını belirten öğrenci sayısı daha fazladır ($n = 143$, $\% = 25.22$) (Tablo 2).

Erkek ve kadın üniversite öğrencilerinin, eşcinsel olduğunu açıklayan "**kadın**" sporcuya karşı tutumlarında bir fark olup olmadığını karşılaştırılması için uygulanan ki-kare analizi sonucunda

Tablo 1. Profesyonel bir “erkek” sporcunun eşcinsel olduğunu itiraf etmesi durumunda, bu kişisel itirafın katılımcının sporcuya olan duygularını ne yönde etkileyeceğine ilişkin verilerin sayısı ve yüzdeleri

	CİNSİYET					
	Erkek		Kadın		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Ona karşı çok daha olumlu düşüncelere sahip olurum	4	1.27	2	0.80	6	1.06
Ona karşı daha olumlu düşüncelere sahip olurum	12	3.80	7	2.79	19	3.35
Ona karşı olan düşüncelerimde bir değişiklik olmazdı	189	59.81	181	72.11	370	65.26
Ona karşı olumlu düşüncelere sahip olmazdım	79	25	45	17.93	124	21.87
Ona karşı hiç de olumlu düşüncelere sahip olmazdım	32	10.13	16	6.37	48	8.47
Toplam	316	100	251	100	567	100

Tablo 2. Profesyonel bir “kadın” sporcunun eşcinsel olduğunu itiraf etmesi durumunda, bu kişisel itirafın katılımcının sporcuya olan duygularını ne yönde etkileyeceğine ilişkin verilerin sayısı ve yüzdeleri

	CİNSİYET					
	Erkek		Kadın		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Ona karşı çok daha olumlu düşüncelere sahip olurum	9	2.85	3	1.20	12	2.12
Ona karşı daha olumlu düşüncelere sahip olurum	21	6.65	11	4.38	32	5.64
Ona karşı olan düşüncelerimde bir değişiklik olmazdı	197	62.34	183	72.91	380	67.02
Ona karşı olumlu düşüncelere sahip olmazdım	66	20.89	43	17.13	109	19.22
Ona karşı hiç de olumlu düşüncelere sahip olmazdım	23	7.28	11	4.38	34	6.00
Toplam	316	100	251	100	567	100

öğrencilerin tutumlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($\chi^2(4, n= 567)= 8.39, p> .05$). Öğrencilerin tutum ölçeğinden elde edilen yanıtlarla belirlenen sayı ve yüzde değerleri Tablo 2’de verilmiştir.

Katılımcılara, eşcinsel olduğunu açıklayan sporcuya karşı diğer spor taraftarlarının düşünceleri konusundaki fikirlerinin sorulduğu bölümden alınan yanıtlar, erkek (n= 194, %= 61.39) ve kadın (n= 161, %= 64.14) öğrencilerin büyük çoğunluğunun (n= 355, %= 62.61) diğer spor taraftarları-

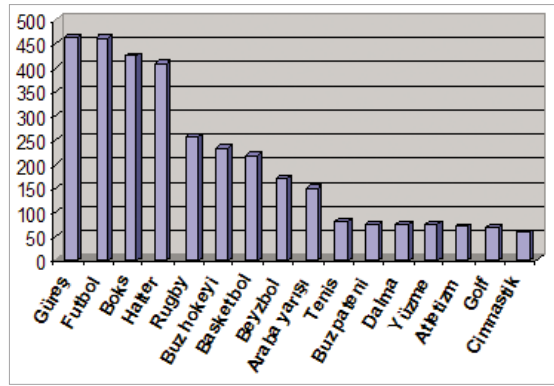
nın eşcinsel olduğunu açıklayan sporcu hakkında daha olumsuz düşünecekleri fikrine sahip olduğunu göstermektedir. Buna ek olarak diğer spor taraftarlarının bu sporcu hakkında çok daha olumsuz düşüneceklerini vurgulayan öğrenciler de tüm katılımcıların %16.23'ünü oluşturmuştur. Bu sporcu hakkında olumlu düşüneceklerini belirten toplam öğrenci sayısı da oldukça azdır (n= 8, %= 1.41).

Ayrıca, bu bölümden alınan yanıtlar doğrultusunda uygulanan ki-kare analizi sonucunda erkek ve kadın öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($\chi^2(4, n= 567) = 2.31, p > .05$). Öğrencilerin tutum ölçeğinden elde edilen yanıtlarla belirlenen sayı ve yüzde değerleri Tablo 3'de verilmiştir.

Spor dallarına göre eşcinsel sporcuların cinsel tercihlerini topluma açıklamaları karşısında taraftarların anlayış gösterme düzeyleri ile ilgili katılımcıların fikirlerine başvurulduğu ölçeğin ikinci bölümünden elde edilen verilerde, çalışmaya katılan erkek ve kadın öğrencilerin özellikle güreş (n= 462, %= 81.48), futbol (n= 461, %= 81.31), boks (n= 424, %= 74.75) ve halter (n= 409, %= 72.13) dallarında taraftarların bu sporculara karşı anlayışlı ve kabul edici olmayacaklarını belirttikleri ortaya çıkmıştır. Ölçek kapsamında araştırılan tüm spor dallarına göre katılımcıların cinsel tercihini açıklayan sporcunun taraftarları tarafından kesinlikle kabul

görmeyeceğini belirttikleri spor dalları ve frekans dağılımları Grafik 1'de verilmiştir.

Buna ek olarak ölçeğin ikinci bölümünden elde edilen veriler doğrultusunda uygulanan ki-kare analizi sonucunda, erkek ve kadın öğrencilerin verdikleri yanıtlar arasında araba yarışı ($\chi^2(3, n= 567) = 9.62, p < .05$), golf ($\chi^2(3, n= 567) = 8.35, p < .05$), atletizm ($\chi^2(3, n= 567) = 9.45, p < .05$), yüzme ($\chi^2(3, n= 567) = 8.34, p < .05$), cimnastik ($\chi^2(3, n= 567) = 16.33, p < .05$), buz pateni ($\chi^2(3, n= 567) = 8.07, p < .05$) ve tenis ($\chi^2(3, n= 567) = 25.17, p < .05$) dallarında farklılık ortaya çıkmıştır (Tablo 4). Bu sonuçlara göre kadın öğrencilerle karşılaştırıldığında erkek öğrencilerin araba yarışı

Grafik 1. Katılımcıların düşünceleri doğrultusunda cinsel tercihini açıklayan sporcunun taraftarları tarafından kesinlikle kabul görmeyeceği spor dalları.

Tablo 3. Cinsel tercihini açıklayan bir sporcunun cinsel tercihinin diğer spor taraftarlarının bu sporcu hakkındaki düşüncelerine ne ölçüde değiştireceğine ilişkin katılımcıların fikirlerine yönelik verilerin sayı ve yüzdeleri

	CİNSİYET					
	Erkek		Kadın		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
Bu sporcu hakkında çok daha olumlu düşünürler	1	0.32	2	0.80	3	0.53
Bu sporcu hakkında daha olumlu düşünürler	4	1.27	1	0.40	5	0.88
Bu sporcu hakkındaki düşüncelerinde bir değişiklik olmaz	63	19.94	49	19.52	112	19.75
Bu sporcu hakkında daha olumsuz düşünürler	194	61.39	161	64.14	355	62.61
Bu sporcu hakkında çok daha olumsuz düşünürler	54	17.09	38	15.14	92	16.23
Toplam	316	100	251	100	567	100

Tablo 4. Spor dallarına göre taraftarların cinsel tercihini açıklayan sporculara karşı anlayış/kabul edicilik düzeylerine ilişkin katılımcıların fikirlerine yönelik sayı ve yüzde değerleri

		Kesinlikle kabul edilemez		Biraz kabul edilebilir		Kabul edilebilir		Kesinlikle kabul edilebilir	
		n	%	n	%	n	%	n	%
Futbol	Erkek	261	56.62	36	60	15	40.54	4	44.44
	Kadın	200	43.38	24	40	22	59.46	5	55.56
	Toplam	461	100	60	100	37	100	9	100
Buz hokeyi	Erkek	144	61.80	107	52.97	59	49.58	7	53.85
	Kadın	89	38.20	95	47.03	60	50.42	6	46.15
	Toplam	233	100	202	100	119	100	13	100
Araba yarışı*	Erkek	100	66.23	118	51.30	84	51.85	14	58.33
	Kadın	51	33.77	112	48.70	78	48.15	10	41.67
	Toplam	151	100	230	100	162	100	24	100
Rugby	Erkek	52	20.23	96	53.63	57	50.44	11	61.11
	Kadın	105	40.87	83	46.37	56	49.56	7	38.89
	Toplam	257	100	179	100	113	100	18	100
Basketbol	Erkek	128	58.72	125	55.56	55	50.46	8	53.33
	Kadın	90	41.28	100	44.44	54	49.54	7	46.67
	Toplam	218	100	225	100	109	100	15	100
Beysbol	Erkek	104	60.82	126	56.25	72	50.35	14	48.28
	Kadın	67	39.18	98	43.75	71	49.65	15	51.72
	Toplam	171	100	224	100	143	100	29	100
Golf*	Erkek	48	71.64	86	55.48	139	52.06	43	55.13
	Kadın	19	28.36	69	44.52	128	47.94	35	44.87
	Toplam	67	100	155	100	267	100	78	100
Atletizm*	Erkek	50	70.42	115	57.79	129	50.99	22	50
	Kadın	21	29.58	84	42.21	124	49.01	22	50
	Toplam	71	100	199	100	253	100	44	100
Yüzme*	Erkek	52	71.23	101	52.88	141	54.23	22	51.16
	Kadın	21	28.77	90	47.12	119	45.77	21	48.84
	Toplam	73	100	191	100	260	100	43	100
Dalma	Erkek	51	69.86	91	55.15	145	52.54	29	54.72
	Kadın	22	30.14	74	44.85	131	47.46	24	45.28
	Toplam	73	100	165	100	276	100	53	100
Cimnastik*	Erkek	47	79.66	77	56.62	151	51.36	41	52.56
	Kadın	12	20.34	59	43.38	143	48.64	37	47.44
	Toplam	59	100	136	100	294	100	78	100
Buz pateni*	Erkek	48	65.75	114	59.07	121	49.39	33	58.93
	Kadın	25	34.25	79	40.93	124	50.61	23	41.07
	Toplam	73	100	193	100	245	100	56	100
Tenis*	Erkek	61	78.21	76	55.07	127	47.39	52	62.65
	Kadın	17	21.79	62	44.93	141	52.61	31	37.35
	Toplam	78	100	138	100	268	100	83	100
Güreş	Erkek	258	55.84	33	57.89	20	57.14	5	38.46
	Kadın	204	44.16	24	42.11	15	42.86	8	61.54
	Toplam	462	100	57	100	35	100	13	100
Boks	Erkek	238	56.13	44	52.38	28	58.33	6	54.55
	Kadın	186	43.87	40	47.62	20	41.67	5	45.45
	Toplam	424	100	84	100	48	100	11	100
Halter	Erkek	231	56.48	37	48.68	39	59.09	9	56.25
	Kadın	178	43.52	39	51.32	27	40.91	7	43.75
	Toplam	409	100	76	100	66	100	16	100

*ki-kare: p<.05

($n_{\text{erkek}} = 100$, $\% = 66.23$; $n_{\text{kadın}} = 51$, $\% = 33.77$), golf ($n_{\text{erkek}} = 48$, $\% = 71.64$; $n_{\text{kadın}} = 19$, $\% = 28.36$), atletizm ($n_{\text{erkek}} = 50$, $\% = 70.42$; $n_{\text{kadın}} = 21$, $\% = 29.58$), yüzme ($n_{\text{erkek}} = 52$, $\% = 71.23$; $n_{\text{kadın}} = 21$, $\% = 28.77$), cimnastik ($n_{\text{erkek}} = 47$, $\% = 79.66$; $n_{\text{kadın}} = 12$, $\% = 20.34$), buz pateni ($n_{\text{erkek}} = 48$, $\% = 65.75$; $n_{\text{kadın}} = 25$, $\% = 34.25$), ve tenis ($n_{\text{erkek}} = 61$, $\% = 78.21$; $n_{\text{kadın}} = 17$, $\% = 21.79$) dallarında taraftarların eşcinsel olduğunu açıklayan sporcuların kesinlikle kabul edilemez şeklinde değerlendireceğini belirtmişlerdir. Spor dallarına göre taraftarların cinsel tercihini açıklayan sporculara karşı anlayış/kabul edicilik düzeylerine ilişkin katılımcıların fikirlerine yönelik sayı ve yüzde değerleri Tablo 4'de verilmiştir.

Genel olarak eşcinsel olduğunu açıklayan sporcular için katılımcıların kullandığı olumlu sıfatlara bakıldığında, sporcunun cesaretli ($n_{\text{erkek}} = 192$, $\% = 54.24$; $n_{\text{kadın}} = 162$, $\% = 45.77$), kendisi olan ($n_{\text{erkek}} = 154$, $\% = 50.99$; $n_{\text{kadın}} = 148$, $\% = 49.01$), dürüst ($n_{\text{erkek}} = 160$, $\% = 54.79$; $n_{\text{kadın}} = 132$, $\% = 45.21$) sıfat-

ları ile nitelendirildiği bulunmuştur. Bununla birlikte "sporcunun cinsel tercihi beni ilgilendirmez/ sporcunun cinsel tercihini bilmem gerektiğini düşünmüyorum" diyen öğrencilerin sayısı da oldukça fazladır ($n_{\text{erkek}} = 150$, $\% = 51.55$; $n_{\text{kadın}} = 141$, $\% = 48.45$). Eşcinsel olduğunu açıklayan sporculara karşı en fazla kullanılan olumsuz sıfatların ise ilgi isteyen/reklâm yapan ($n_{\text{erkek}} = 98$, $\% = 56.00$; $n_{\text{kadın}} = 77$, $\% = 44.00$), yanlış yönlendirilmiş ($n_{\text{erkek}} = 85$, $\% = 58.62$; $n_{\text{kadın}} = 60$, $\% = 41.38$) ve mutsuz ($n_{\text{erkek}} = 54$, $\% = 54.00$; $n_{\text{kadın}} = 46$, $\% = 46.00$) olduğu ortaya çıkmıştır (Tablo 5).

Katılımcıların eşcinsel olduğunu açıklayan aktif veya popüler bir sporcu için kullandıkları sıfatlarla ilgili ki-kare analizi sonucunda erkek ve kadın öğrencilerin olumlu ifadeler konusunda fark göstermedikleri, ancak olumsuz ifadeler göz önüne alındığında "sapık", ($\chi^2(1, n = 567) = 4.78$, $p < .05$), ve "aptal" ($\chi^2(1, n = 567) = 8.97$, $p < .05$) sıfatların-

Tablo 5. Eşcinsel olduğunu itiraf eden sporcuyla tanımlamak için katılımcıların kullandıkları ifadelerin sayı ve yüzdeleri

İfadeler	CİNSİYET				Toplam	
	Erkek		Kadın		n	%
Olumlu İfadeler	n	%	n	%	n	%
Dürüst	160	54.79	132	45.21	292	100
Cesaretli	192	54.24	162	45.77	354	100
Kahraman	33	56.90	25	43.10	58	100
Objektif/tarafsız/sağduyulu	30	46.15	35	53.85	65	100
Kendisi olan	154	50.99	148	49.01	302	100
Beni ilgilendirmez	150	51.55	141	48.45	291	100
Olumsuz ifadeler						
İlgi isteyen/Reklâm yapan	98	56.00	77	44.00	175	100
Başkaldıran/Asi	41	50.00	41	50.00	82	100
Sapık*	56	66.67	28	33.33	84	100
Mutsuz	54	54.00	46	46.00	100	100
Bencil/kendisini düşünen	18	69.23	8	30.77	26	100
Saygısız	17	70.83	7	29.17	24	100
Günahkâr	50	64.10	28	35.90	78	100
Yanlış yönlendirilmiş	85	58.62	60	41.38	145	100
Aptal*	34	77.27	10	22.73	44	100
Hasta/dengesiz	60	63.16	35	36.84	95	100

*ki-kare: $p < .05$

da fark gösterdikleri bulunmuştur. Erkek öğrencilerin bu sporcuları tanımlamak için "sapık" ve "aptal" ifadelerini kadın öğrencilere oranla daha fazla kullandıkları ortaya konmuştur (sapık: $n_{\text{erkek}} = 56$, $\% = 66.67$; $n_{\text{kadın}} = 28$, $\% = 33.33$; aptal: $n_{\text{erkek}} = 34$, $\% = 77.27$; $n_{\text{kadın}} = 10$, $\% = 22.73$) (Tablo 5).

TARTIŞMA

Üniversite düzeyinde öğrenim gören genç erkek ve kadın öğrencilerin eşcinsel sporculara karşı tutumlarının karşılaştırılmasını amaçlayan bu çalışmada elde edilen bulgular, öğrencilerin eşcinsel olduğunu açıklayan "erkek" sporcuya karşı düşünceleri arasında fark olduğunu, ancak "kadın" sporcuya karşı düşünceleri arasında ve diğer spor taraftarlarının eşcinsel sporcuya karşı düşüncelerine yönelik fikirleri arasında bir fark olmadığını ortaya koymuştur.

Genel olarak bakıldığında ise öğrencilerin büyük çoğunluğu eşcinsel olduğunu açıklayan eşcinsel sporcuya karşı düşüncelerinde bir değişiklik olmayacağını belirtmişlerdir. Ancak diğer spor taraftarlarının bu sporcuya karşı olumsuz düşüncelere sahip olacağını da ortaya koymuşlardır. Bununla birlikte düşüncelerinde olumsuz değişiklik olacağını belirten öğrenciler de tüm katılımcıların yaklaşık %30'unu oluşturmuştur.

Elde edilen bulgular 2002 yılında Amerika'da ülke çapında düzenlenen 2191 kişinin katıldığı bir çalışma ile benzer sonuçlar göstermiş, katılımcıların büyük çoğunluğu eşcinsel olduğunu açıklayan erkek ve kadın sporcuya karşı düşüncelerinde bir değişiklik olmayacağını belirtmişlerdir (WC/HI, 2002). Yine bu çalışmada sporcuya karşı olumsuz düşüneceğini belirten katılımcılar da tüm katılımcıların %30'unu oluşturmuştur.

Araştırma sonuçları, eşcinsel olduğunu açıklayan sporculara karşı erkek ve kadın katılımcıların düşüncelerinde değişiklik olmayacağını, ancak erkek ve kadın katılımcıların yaklaşık %80'inin diğer bireylerin bu sporcuya karşı daha olumsuz düşünecekleri fikrine sahip olacaklarını ortaya çıkarmıştır. Bu veriler de Amerika'da yapılan çalışma sonucunda elde edilen bulgularla örtüşmekte ve katılımcıların yaklaşık %80'i diğer taraftarların daha olumsuz düşüneceklerini vur-

gulamaktadır (WC/HI, 2002). Witeck (2002) bu durumu, ayrımcılıkla ilgili sorular sorulduğunda bireylerin diğerleri ile kıyasladıklarında kendilerini daha hoşgörülü olarak tanımlayacakları biçiminde açıklamıştır. Bu bulgular aynı zamanda kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin toplumun eşcinsel bireylere karşı olumsuz bakış açısı konusundaki farkındalıklarının da bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Eşcinsel sporculara yönelik olumsuz tutum ve bu tutumdan kaynaklı cinsel tercihin gizlenmesi gibi bir seçenek sadece ülkemizde değil tüm dünyada da eşcinsel sporcular tarafından kabul görmektedir. Nitekim 2008 Beijing Olimpiyatlarında bir tanesi gay olmak üzere toplam 10 sporcunun cinsel yönelimini topluma açıklamış olduğu belirtilmiştir (Buzinski, 2008).

Bazı spor dallarında (araba yarışı, golf, atletizm, yüzme, jimnastik, buz pateni, tenis) eşcinsel sporcuların kabul edilebilirliği ile ilgili elde edilen verilerde erkek ve kadın katılımcılar arasında fark ortaya çıkmıştır. Erkek öğrenciler diğer taraftarların eşcinsel sporcuları kesinlikle kabul etmeyeceklerini belirtmişler ve özellikle güreş, futbol, boks ve halter dallarında katılımcıların eşcinsel olduğunu açıklayan sporculara karşı anlayışlı ve kabul edici olmayacaklarını da vurgulamışlardır. Amerikan toplumu ile yapılan çalışmada da futbol, buzhokeyi, oto yarışı, rugby, basketbol ve beyzbol gibi spor dallarında eşcinsel sporculara karşı taraftarların anlayışlı ve kabul edici olmayacakları ortaya konmuştur (WC/HI, 2002). Bu durumun nedenlerinden bir tanesi spor alanında heteroseksüelliğin "normal" olarak kabul edilmesi, maskülinite/erkeklik özelliklerinin spor ortamında vurgulanması, desteklenmesi ve "diğerleri"nin (eşcinseller, kadınlar, fiziksel olarak yetersiz bireyler) spor ortamı dışına itilmesi olabilir (Davison ve Frank, 2007). Ortaya koyulan spor dallarının uzun yıllar geleneksel "erkek" sporu olarak kabul edilmiş olması ve katılımcıların da geleneksel cinsiyet rollerinin çok küçük yaşlarda empoze edildiği bir toplumda yetişmiş olmaları bu tür sonuçların ortaya çıkmasına neden olmuş olabilir (Sakallı, 2002). Bununla birlikte güreş, boks, halter ve futbol Türkiye'de erkeklik ile eşdeğer görülen fiziksel kuvvetin baskın olduğu spor dalları olarak kabul görmektedir.

Walther (2006) da futbol gibi bazı spor branşlarının, toplumun kültürel değerleri ve yargılarını besleyen ve yansıtan bir etken olduğunu vurgulamıştır. Walther bazı kültürlerde gay buz patencilerinin gay futbolculara oranla daha fazla kabul göreceğini de belirtmiştir. Yapılan benzer araştırmalar özellikle takım sporu ve bireysel spor dallarının bireylerin tutumlarını etkilediğini vurgulamıştır (WC/HI, 2002). Ayrıca bireylerin eşcinsel sporculara karşı tutumlarının spor dalının ne derece saldırganlık içerdiği ile de ilintili olarak değişkenlik gösterdiği de belirtilmiştir (WC/HI, 2002).

Eşcinsel olduğunu açıklayan sporcular için uygun görülen sıfatlarla ilgili veriler göz önüne alındığında, genel olarak eşcinsel sporcular için kullanılan olumlu sıfatların "cesaretli, kendisi olan, dürüst" ve olumsuz sıfatların da "ilgi isteyen/reklâm yapan, yanlış yönlendirilmiş, mutsuz" olduğu bulunmuştur. Amerika'da yapılan çalışmada en fazla kullanılan olumlu sıfatlar "dürüst, kendisi olan, cesaretli, kahraman, tarafsız" olarak; olumsuz sıfatlar ise "ilgi isteyen/reklâm yapan, mutsuz, sapık" olarak belirlenmiştir (WC/HI, 2002). Elde edilen bu bulgular, cinsel tercihini açıklayan eşcinsel sporculara karşı kullanılan "cesaretli" sıfatının seçimi, katılımcıların bu tür bir açıklamanın cesaret gerektirdiği yönünde bir fikre sahip olduklarını ortaya koymaktadır. Eşcinsel olan ünlü sporcuların da bu tür bir açıklamayı spor yaşamları sona erdikten sonra yaptıkları da bilinmektedir. Özellikle ülkemizde eşcinsel olduğunu açıklayan bir sporcu bulunmasına rağmen, bu tür bir konunun özellikle futbol dünyasında gündeme gelmesi dahi oldukça katı tartışmalara neden olmakta ve eşcinsel sporcuların var olma olasılıkları kabul edilmemektedir. Nitekim ülkemizde gündeme gelen ve eşcinsel olduğu ortaya çıkan (kendi isteği dışında) bir futbol hakemi de mesleğini kaybetme tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır (The Independent, 2009). Bu tür örneklerin yaşandığı bir spor ortamında eşcinsel yönelimin açıklanması bir anlamda spor yaşamının bittiği anlamına da gelmektedir. Bu yüzden bulgular eşcinselliğini açıklayan sporcuların spor yaşamlarını kaybetme pahasına cinsel tercihlerini açıklamalarını "cesaret" göstergesi olarak ortaya koymuştur. Bu sporcuların spora devam etse-

ler dahi, pek çok olumsuz tutum ve davranışa maruz kalacaklarını, olumsuz sıfatlarla nitelendirileceklerini bilmelerine karşın cinsel tercihlerini açıklamalarının da katılımcılar tarafından cesaret örneği olarak nitelendirildiği düşünülmektedir. Walther (2006) da eşcinsellikle ilgili önyargılara bağlı olarak özellikle Avrupa'da eşcinsellerin spor dünyasında cinsel tercihlerini açıklamalarının olanaksız olduğunu vurgulamıştır.

Bunun yanında cinsel tercihini açıklayan sporcular için kullanılan olumsuz sıfatlar da toplumun bakış açısının bir göstergesi olarak ortaya konmuştur. Bu sporculara karşı olumlu sıfatları kullanan katılımcıların (sporcunun cinsel tercihi beni ilgilendirmez/sporcunun cinsel tercihi bilmem gerektiğini düşünmüyorum diyen katılımcılar da dâhil), aynı zamanda olumsuz sıfatları da kullandıkları görülmüş ve bu durum katılımcıların eşcinsel sporcularla ilgili fikirlerinde çelişki yaşadıkları şeklinde yorumlanmıştır.

Yıllardır süregelen geleneksel cinsiyet rolleri ve erkek egemen toplum anlayışının spor ortamına da yansması sonucu eşcinsel sporcuların cinsel yönelimlerini gizleme ya da spor yaşamları bittikten sonra açıklama eğilimleri pek çok çalışmada ortaya konmuştur. Buna karşılık, eşcinsel sporcular için düzenlenen özel müsabakalar sorun yaşanmadan, amacına uygun olarak tamamlanmakta gibi görünse de, bu tür müsabakalara ihtiyaç duyulması ciddi bir sorun olarak göze çarpmaktadır. Homofobik tutum ve davranışlardan kaçmaya çalışmanın sorunu çözmeyeceği açıkça görülmektedir. Bu nedenle kalıplaşmış sosyal normlar ve değer yargıları nedeni ile birbirinin karşıtı gibi dayatılan "heteroseksüel" ve "eşcinsel" kavramlarını, spor organizasyonları aracılığı ile bir kez daha birbirinden ayırmak da homofobik tutum ve davranışlara bir çözüm değildir. Çözülmesi gereken asıl sorun toplumda yaşayan bireylerin çeşitli eğitimler ve bilgilendirme faaliyetleri ile kalıplaşmış fikirlerinden arındırılmasıdır. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi de göz önüne alınarak tüm bireylerin herhangi bir ayırım gözetilmeksizin her türlü spor müsabakasına katılabileceği özgürlükçü ve eşitlikçi bir ortam hazırlanması önerilmektedir.

SONUÇ

Bu çalışmada ortaya çıkan sonuçlar, üniversite düzeyinde bireylerin eşcinsel sporculara karşı olumlu tutumlara sahip olduklarını kendileri tarafından ortaya koyulan verilerle desteklemesine rağmen, diğer bireylerin olumsuz düşüncelere sahip olacağını düşünmeleri toplumda var olan homofobik yaklaşımların varlığının ve katılımcıların bu yaklaşımlardan haberdar olduklarının bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Bununla birlikte eşcinsel sporcular için uygun buldukları özellikle olumsuz sıfatlar katılımcıların olumsuz tutumlarının bir göstergesi olarak düşünülebilir.

Çalışma sonuçları, eşcinsellik konusunda kılıplaşmış yanlış bilgilerin (eşcinselliğin sapıklık, hastalık, aptallık olduğu) yerinin bilimsel çalışmalarla ispatlanmış doğru bilgilerle doldurulması gerekliliğini; bununla birlikte, eşcinsel sporculara karşı

olumsuz tutumların ortadan kaldırılması amacı ile de üniversite düzeyinde, özellikle eşcinsellik, spor ve homofobi konusunda bilgilendirme toplantılarının yapılması gerekliliğini ortaya koymuştur.

Çalışmanın sadece bir üniversitenin öğrencilerini kapsamaması ve bu öğrencilerin 3. ve 4. sınıf öğrencileri olmaları bir sınırlılık olarak düşünülebilir. Gelecekte yapılacak çalışmaların farklı örneklem grupları ile (farklı coğrafyalar, farklı üniversiteler, farklı yaş grupları v.b.) yapılması önerilmektedir.

Yazışma Adresi (Corresponding Address):

Dr. Leyla SARAÇ

Mersin Üniversitesi

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Çiftlikköy Kampüsü / Mezitli

33343-Mersin

E-posta: lylsrc@gmail.com

KAYNAKLAR

1. **Altemeyer B.** (2001). Changes in attitudes toward homosexuals. *Journal of Homosexuality*, 42(2), 63-75.
2. American Psychological Association. (2008). *Answers to your questions: For a better understanding of sexual orientation and homosexuality*. Washington, DC: Author. 3 Şubat 2009, <http://www.apa.org/topics/orientation.pdf>
3. APA Help Center (2009). *Sexual orientation and homosexuality*. 15 Ocak 2009, <http://www.apahelpcenter.org/articles/pdf.php?id=31>
4. **Buzinski J.** (2008). In Beijing Olympics, only 10 openly gay athletes. 03 Ocak 2009, <http://www.outsports.com/os/index.php/component/content/article/35-2008/111-in-beijing-olympics-only-10-openly-gay-athlet>
5. **Conger JJ.** (1975). Proceedings of the American Psychological Association, Incorporated, for the year 1974: Minutes of the annual meeting of the Council of Representatives. *American Psychologist*, 30, 620-651.
6. **Çirakoğlu OC.** (2006). Perception of homosexuality among Turkish university students: The roles of labels, gender, and prior contact. *The Journal of Social Psychology*, 146(3), 293-305.
7. **Davison KG, Frank BW.** (2007). Sexualities, Genders, and Bodies in Sport: Changing Practices of Inequity. (K Young, P White, Eds.), *Sport and Gender in Canada* (2nd ed.), (s. 178-193). New York, NY; Don Mills, Ontario: Oxford University Press.
8. Declaration of Montreal (2006). International Conference on LGBT Human Rights of the 1st World Outgames on the 29th of July 2006.
9. **Demers G.** (2006). Homophobia in sport-Fact of life, taboo subject. *Canadian Journal for Women in Coaching*. April 2006, Vol. 6, No.2. 09 Şubat 2008, <http://www.coach.ca/WOMEN/e/journal/apr2006/April2006.pdf>
10. **Eitzen DS.** (2000). "Social Control and Sport", em J. Coakley e E. Dunning (eds), *Handbook of Sports Studies*, London, Sage, pp. 370-381.
11. EGLSF (European Gay and Lesbian Sport Federation). (1999). 12 Şubat 2009, <http://www.eglsf.info/>
12. FGG (Federation of Gay Games) (1999). 08 Mart 2009, <http://www.gaygames.com/en/>.
13. **Furnham A, Saito K.** (2009). A cross-cultural study of attitudes toward and beliefs about, male homosexuality. *Journal of Homosexuality*, 56(3):299-318.
14. **Gelbal S, Duyan V.** (2006). Attitudes of university students toward lesbians and gay men in Turkey. *Sex Roles*, 55, 573-579.
15. **Griffin P.** (1998). *Strong Women, Deep Closets - Lesbians and Homophobia in Sport*. Champaign, IL, Human Kinetics.
16. **Hooker E.** (1957). The adjustment of the male overt homosexual. *Journal of Projective Techniques*, 21, 18-31.
17. **Lippincott JA, Wlazelek B, Schumacher LJ.** (2000). Comparison: attitudes toward homosexuality of international and American college students. *Psychological Reports*, 87, 1053-6.
18. **Oksal A.** (2008). Turkish family members' attitudes toward lesbians and gay men. *Sex Roles*, 58, 514-525.

19. **Pratte T.** (1993). A comparative study of attitudes toward homosexuality: 1986 and 1991. *Journal of Homosexuality*, 26(1), 77-83.
20. **Sakallı N.** (2002). The relationship between sexism and attitudes toward homosexuality in a sample of Turkish college students. *Journal of Homosexuality*, 42 (3), 51-62.
21. **Sakallı N, Uğurlu O.** (2001). Effects of social contact with homosexuals on heterosexual Turkish university students' attitudes towards homosexuality. *Journal of Homosexuality*, 42(1), 53-62.
22. **Saraç L.** (2006). Fans attitudes toward homosexual athletes. 9th International Sports Sciences Congress, 3-5 November, Muğla.
23. The Independent (2009). Gay referee gets red card in Turkey. Thursday, 25 June 2009. 22 Eylül 2009, <http://www.independent.co.uk/news/world/europe/gay-referee-gets-redcard-in-turkey-1718056.html>
24. Universal Declaration of Human Rights adopted by General Assembly resolution 217 A (III) of 10 December 1948.
25. **Walther T.** (2006). Kick it Out: Homophobia in Football. European Gay and Lesbian Sport Federation (EGLSF). 22 Şubat 2007, http://www.farenet.org/resources/EGLSF_Homophobia_in_Football_2006.pdf
26. **Weishut DJ.** (2000). Attitudes toward homosexuality: an overview. *Israel Journal of Psychiatry and Related Sciences*, 37(4), 308-19.
27. Witeck-Combs Communications, Inc./Harris Interactive, WC/HI. (2002). *Americans may be more accepting of gay athletes than even they suspect*. 06 Şubat 2006, http://www.witeckcombs.com/news/releases/20020819_accepting.pdf.